

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสหวิทยาเขตในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสหวิทยาเขตในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสหวิทยาเขตในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2545

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ มี 2 ช่วง ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย คือ

ช่วงที่ 1 ได้แก่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2545 จำนวน 113 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2545 จำนวน 88 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดขนาดของเครจซี่และมอร์แกน โดยการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ในการรวบรวมข้อมูลมีกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามจำนวน 88 ฉบับได้รับคืนเป็นฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 88 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ช่วงที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เป็นผู้ตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากค่าความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารสหวิทยาเขต ในการรวบรวมข้อมูลมีกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามจำนวน 5 ฉบับ และได้รับคืนเป็นฉบับที่สมบูรณ์จำนวน 5 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ช่วงที่ 1 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้สำรวจสภาพปัจจุบันและความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารสหวิทยาเขตของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารสหวิทยาเขตประกอบด้วยด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ด้านการจัดองค์กร และด้านการจัดสรรทรัพยากร

ช่วงที่ 2 เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสหวิทยาเขตในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ โดยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์รูปแบบความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารสหวิทยาเขตที่สร้างขึ้นและให้ข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการสำรวจสภาพปัจจุบันและความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารสหวิทยาเขตในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์

1.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1.2 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์

1.3 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งทางไปรษณีย์

1.4 ตรวจแบบสอบถามที่ได้รับคืน แล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

2. การสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสหวิทยาเขตใน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ขอนหนังสือจากโครงการบัณฑิตศึกษาเพื่อเชิญผู้เชี่ยวชาญให้ความ อนุเคราะห์ในการสร้างรูปแบบ

2.2 นำค่าความแตกต่างของการบริหารแต่ละด้าน เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอ ความอนุเคราะห์กำหนดความสำคัญก่อนหลังและข้อเสนอแนะ

2.3 นำข้อเสนอแนะมาสังเคราะห์และขอความเห็นชอบจากอาจารย์ผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์ เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสหวิทยาเขตในโรงเรียนสังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการและค่าความแตกต่าง เชลี่ยของสภาพปัจจุบันและความต้องการ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลความต้องการมีส่วนร่วม ในการบริหารสหวิทยาเขต สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ คือ

1.1 ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (t -test Dependent) จากนั้นจัดอันดับรายการที่มีค่าความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและ ความต้องการมีส่วนร่วมมาก และนำรายด้านความต้องการสูงสุดในการมีส่วนร่วมในการ บริหารสหวิทยาเขตมาจัดอันดับรายชื่อของแต่ละรายด้านและ/หรือรายด้านย่อย เพื่อนำสาระมา เป็นองค์ประกอบของการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสหวิทยาเขต

1.2 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม สำเร็จรูป ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

ช่วงที่ 2 วิเคราะห์เชิงคุณภาพ

นำผลการวิเคราะห์ทางสถิติในตอนที่ 1 มาสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสหวิทยาเขตในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ โดยขอแนวทาง และข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ช่วงที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสหวิทยาเขตในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า

1. โดยภาพรวมการบริหารในสภาพปัจจุบันทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสหวิทยาเขตในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์เรียงลำดับจากสูงที่สุดไปต่ำสุดตามลำดับคือด้านการวางแผน รองลงมาคือด้านการตัดสินใจ และต่ำสุดคือด้านการจัดสรรทรัพยากร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสหวิทยาเขตในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ในสภาพปัจจุบันด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ รองลงมาคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมายในการดำเนินงานของสหวิทยาเขตและค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการวิเคราะห์โครงการและการนำผลการประเมินโครงการที่ผ่านมาเป็นข้อมูลในการทำแผนใหม่

1.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสหวิทยาเขตในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ในสภาพปัจจุบันด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีส่วนร่วมในคณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขต รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการกำหนดความรับผิดชอบและมอบหมายงานและค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกโครงการ

1.3 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสหวิทยาเขตในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ในสภาพปัจจุบันด้านการจัดองค์กรอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ แบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจน รองลงมาคือ จัดระบบการติดต่อสื่อสารให้รวดเร็วและเป็นระบบและค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดหน่วยเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอกให้เป็นระบบและต่อเนื่อง

1.4 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสหวิทยาเขตในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ในสภาพปัจจุบันด้านการจัดสรรทรัพยากรอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการจัดประชุมสัมมนาให้ความรู้แก่บุคลากร รองลงมาคือ มีการจัดสรรทรัพยากรที่กว้างขวางและเป็นธรรมทั่วถึงและค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการจัดสรรบุคลากรช่วยเหลือโรงเรียนที่ขาดแคลน

2. ความต้องการโดยภาพรวมความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารของผู้บริหาร สหวิทยาเขตในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสหวิทยาเขตในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์เรียงลำดับจากสูงสุดไปต่ำสุดตามลำดับคือด้านการ จัดสรรทรัพยากร รองลงมาคือด้านการจัดองค์การ และต่ำสุดคือด้านการวางแผน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ มีความต้องการ ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการจัดสรรทรัพยากรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการรายข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีการจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนที่ขาดแคลน รองลงมาคือมีการ จัดสรรบุคลากรให้โรงเรียนที่ขาดแคลน และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดหาเครื่องมือและวิธีการที่มี ประสิทธิภาพ

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ มีความต้องการ ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการจัดองค์การอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการราย ข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดระบบการติดต่อสื่อสารให้รวดเร็วและเป็นระบบ รองลงมาคือมอบหมาย งานตรงตามความถนัดและหน้าที่รับผิดชอบ และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดให้ส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วมใน การคัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสม

2.3 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ มีความต้องการ ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการรายข้อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการจัดตั้งคณะกรรมการจากโรงเรียนอื่น ๆ และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีส่วนร่วมในการ พิจารณาคัดเลือกบุคลากรในความรับผิดชอบโครงการ

2.4 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ มีความต้องการ ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการรายข้อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมายในการดำเนินงานของ สหวิทยาเขต รองลงมาคือ การแจ้งวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมายให้ทุกคนที่เกี่ยวข้อง ทราบโดยทั่วกันและการจัดทำโครงการที่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมายของ สหวิทยาเขต และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การปรับแผนเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงหรือเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพ

3. เปรียบเทียบโดยภาพรวมการบริหารในสภาพปัจจุบันและความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารแตกต่างกันจากระดับความแตกต่างสูงสุดไปต่ำสุดคือ ด้านการจัดสรรทรัพยากร รองลงมาคือ ด้านการจัดองค์กรและค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการตัดสินใจ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การบริหารในสภาพปัจจุบันและความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารด้านการวางแผนรายชื่อจากระดับความแตกต่างสูงสุดไปต่ำสุด คือ การจัดทำโครงการที่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมายของสหวิทยาเขต รองลงมาคือ การนำผลการประเมินโครงการที่ผ่านมาเป็นข้อมูลในการทำแผนใหม่ และความแตกต่างระดับต่ำสุด คือ การกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ

3.2 การบริหารในสภาพปัจจุบันและความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารด้านการตัดสินใจรายชื่อจากระดับความแตกต่างสูงสุดไปต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือกบุคลากรในการรับผิดชอบโครงการ และความแตกต่างระดับต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมายในการดำเนินงานของสหวิทยาเขต

3.3 การบริหารในสภาพปัจจุบันและความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารด้านการจัดองค์กรรายชื่อจากระดับความแตกต่างสูงสุดไปต่ำสุด คือ การตั้งกรรมการจากหน่วยโรงเรียนอื่น ๆ รองลงมาคือ ให้องค์กพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลให้สูงขึ้น และความแตกต่างระดับต่ำสุด คือ แบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจน

3.4 การบริหารในสภาพปัจจุบันและความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารด้านการจัดสรรทรัพยากรรายชื่อจากระดับความแตกต่างสูงสุดไปต่ำสุด คือ มีอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ให้บริการโรงเรียน รองลงมาคือ มีการสำรวจความต้องการทรัพยากรของโรงเรียนและความแตกต่างระดับต่ำสุด คือ มีการจัดประชุมสัมมนาให้ความรู้แก่บุคลากร

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสหวิทยาเขตในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

ผู้เชี่ยวชาญได้จัดลำดับของสาระสำคัญและข้อเสนอแนะในการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสหวิทยาเขตในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ ดังนี้

1. ด้านการวางแผน

การจัดทำโครงการที่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมายของสหวิทยาเขต

1.1 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1.2 ตามความต้องการของหน่วยงานต้นสังกัด

1.3 ตามความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนของโรงเรียน

1.4 ตามความเห็นชอบของคณะกรรมการสหวิทยาเขต

1.5 มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานรายปี

2. ด้านการตัดสินใจ

ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

2.1 นำเอาผลการประเมินโครงการที่ผ่านมา มาเป็นข้อมูล

2.2 มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาในระหว่างดำเนินการ

2.3 การปรับแผนอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

2.4 การกำหนดวิธีการกำกับดูแลควบคุมติดตามการประเมินผล

2.5 มีการกำหนดให้รายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการ

3. ด้านการจัดองค์กร

การตั้งกรรมการจากหน่วยงานโรงเรียนอื่น ๆ

3.1 กำหนดลักษณะงานแต่ละด้านไว้ชัดเจน

3.2 กำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน

3.3 จัดหน่วยงานเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก เช่น โรงเรียนให้เป็นระบบ

3.4 กำหนดระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งไว้ชัดเจน คราวละ 2 ปี

3.5 จัดจำนวนกรรมการตัวแทนในแต่ละโรงเรียนจำนวนเท่ากัน

4. ด้านการจัดสรรทรัพยากร

มีอุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ให้บริการโรงเรียน

4.1 จัดทำทะเบียนสื่อต่าง ของแต่ละหน่วยงาน

4.2 สำรวจความต้องการของแต่ละโรงเรียน

4.3 จัดงบประมาณให้แก่โรงเรียนที่ขาดแคลน

4.4 จัดอบรมหาเครื่องมือและการผลิตสื่อที่มีคุณภาพ

4.5 จัดสรรหมุนเวียนสื่อให้แก่โรงเรียนที่ขาดแคลน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผู้บริหารสหวิทยาเขตในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ มีความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในสภาพปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ดังนั้นผู้บริหารย่อมมีความตระหนักกระตือรือร้นและต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ ตลอดจนสถานศึกษาให้ก้าวหน้า มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมพร้อมทั้งพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็ง มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รัฐจึงจัดสรรงบประมาณให้สหวิทยาเขตเพื่อให้ความช่วยเหลือโรงเรียนที่ขาดแคลน โดยให้ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพิจารณา จัดทำโครงการที่ตอบสนองต่อนโยบายและเป้าหมาย โดยมีผู้รับผิดชอบแต่ละงานตลอดจนมีการพรณงานไว้อย่างชัดเจน ตลอดจนมีการนำข้อมูลเดิมมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์วรี ยาศลิ (2529) ที่พบว่าปัญหาที่พบมากที่สุดในการจัดทำแผนคือระบบข้อมูล โดยเฉพาะความบกพร่องและความเชื่อมั่นของข้อมูล บุคลากร ที่รับผิดชอบในการทำแผนขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน การติดตามควบคุม และการประเมินผลไม่สามารถดำเนินการได้ทั่วถึงและมีความต้องการเกี่ยวกับการอบรมบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบและสอดคล้องกับแนวคิดของพนัส หันนาคินทร (2524 : 80) ที่กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารบุคคลจึงมีความสำคัญและจำเป็นมากเพราะการพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการเพิ่มพูนและปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงาน

2. ด้านการวางแผน ความแตกต่างของสภาพปัจจุบันและความต้องการมากที่สุดคือการจัดทำโครงการที่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมายของสหวิทยาเขต ซึ่งควรนำสาระสำคัญในการพิจารณาในการจัดทำโครงการอันดับแรกคือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รองลงมาคือความต้องการของหน่วยงานต้นสังกัด ความสำคัญน้อยที่สุดคือการจัดทำแผนปฏิบัติงานรายปีและแผนระยะ 5 ปี ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะการนำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาเป็นสาระในการกำหนดนโยบายซึ่งเป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการโดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542 : 6) ได้ระบุไว้ในมาตรา 9 (3) ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา สิ่งสำคัญรองลงมาในการนำสาระมาวางแผนกำหนดเป็นนโยบาย คือตามความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนของโรงเรียน เนื่องจากที่ผ่านมาการกำหนดนโยบายอาจมีการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนไม่เพียงพอและทั่วถึง สอดคล้องกับแนวคิดที่ได้จากการ

ประชุมเชิงปฏิบัติการของคณะกรรมการข้าราชการครู (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู 2541 : 17) เกี่ยวกับระบบการพัฒนาครูได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การพัฒนาด้านเทคนิคต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานจะต้องสอดคล้องกับความต้องการขององค์กรหรือหน่วยงาน นำไปสู่การพัฒนา งานในหน้าที่และหน่วยงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของคลาร์ก (Clark.1970 : 2767 – A อ้างถึงใน มาฆะ ผดุงรศ 2539 : 18) ที่พบว่าวิธีการอบรมส่งเสริมครูที่มีประสิทธิภาพ ต้องสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์และขอบเขตที่เหมาะสม โดยเสนอแนะว่าการวางแผนควรเริ่มจากปัญหาความต้องการของครู มีการกำหนดเป้าหมายเฉพาะอย่างและจำเป็นต้องมีการประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าควรมีคณะกรรมการในการจัดทำแผนและโครงการต่าง ๆ จากทุกโรงเรียนในสหวิทยาเขต ได้ร่วมประชุมสัมมนาแสดงความคิดเห็น ความต้องการแต่ละโรงเรียนเพื่อจัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์การดำเนินงานและร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่กำหนด ตามพันธกิจและเป้าหมายในวิสัยทัศน์ของสหวิทยาเขต

3. ด้านการตัดสินใจ ความแตกต่างของสภาพปัจจุบันและความต้องการมากที่สุดคือผู้บริหารมีส่วนร่วมในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ซึ่งควรนำสาระสำคัญมาพิจารณาอันดับแรกคือการนำเอาผลการประเมินโครงการที่ผ่านมา มาเป็นข้อมูล รองลงมาคือมีการปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาในระหว่างดำเนินการและที่มีความสำคัญน้อยที่สุดคือมีการกำหนดให้รายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะพบว่าปัญหาในการมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อพัฒนา คือ ผู้บริหารโรงเรียนมีงานในหน้าที่มากเกินไป ไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นตลอดจนสหวิทยาเขตยังไม่มีแผนการดำเนินการที่แน่นอน และขาดข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนต่าง ๆ ในสหวิทยาเขต ดังนั้นการนำเอาผลการดำเนินการโครงการที่ผ่านมาเป็นข้อมูลจะช่วยให้ได้ข้อมูลและแนวทางในการตัดสินใจในโครงการต่าง ๆ ได้ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของรินภัทร์ ชอดแก้ว (2538) ที่พบว่าการบริหารโดยคณะกรรมการเป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการบริหาร ทำให้มีการประสานงานอย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ซึ่งส่งผลให้ร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาอย่างมีระบบทำให้ปัญหาต่างๆ คลี่คลายลงได้ ส่วนปัญหาและอุปสรรคของการบริหารโดยคณะกรรมการพบว่า ผู้บริหารบางคนขาดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารมีภาระหน้าที่มากจึงไม่สามารถดำเนินการประชุมอย่างสม่ำเสมอ และขาดแคลนงบประมาณสนับสนุน

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ควรมีคณะกรรมการจากทุกโรงเรียนและมีการร่วมประชุม แสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจอย่างสม่ำเสมอ ร่วมกันดำเนินงานอย่างแท้จริงเพื่อให้งาน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะแนวทางในการดำเนินงานนั้นได้จากการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจของผู้เกี่ยวข้องทุกโรงเรียนในสหวิทยาเขต

4. ด้านการจัดองค์กร ความแตกต่างของสภาพปัจจุบันและความต้องการสูงสุดคือ การตั้งกรรมการจากหน่วยงานโรงเรียนอื่น ๆ ซึ่งสาระสำคัญ อันดับแรกคือ กำหนดงานแต่ละด้าน ไว้ชัดเจน รองลงมาคือกำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน อันดับ สุดท้ายคือ จัดจำนวนกรรมการตัวแทน ในแต่ละโรงเรียนจำนวนเท่ากัน ทั้งนี้จะเป็นเพราะการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย ของสหวิทยาเขตนั้นเกิดจากคณะกรรมการทุกโรงเรียนได้ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ ดังนั้นงานในแต่ละด้านควรมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนโดยให้กรรมการแต่ละโรงเรียนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบงานแต่ละด้าน ตลอดจนมีการพรณางานแต่ละงานให้ละเอียดชัดเจน ทั้งในเรื่อง หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติโดยจัดบุคลากรปฏิบัติงานตามความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ แนวทางปฏิบัติโดยจัดหาเอกสาร คู่มือให้ศึกษา การพัฒนางานให้ก้าวหน้า ตลอดระยะเวลาในการ ดำรงตำแหน่งงานต่าง ๆ มีการรายงานให้เป็นระบบชัดเจน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของลำเรียง พันธุ์ผัก (2541) ที่พบว่าในการแก้ไขปัญหและพัฒนาบุคลากรควรมีการสำรวจความต้องการ แจ้งข้อมูลให้ทราบล่วงหน้า ปัญหาและความต้องการโดยจัดบุคลากรปฏิบัติงานตามความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์จัดคู่มือในการศึกษาและให้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ และจัดรายงานอย่างเป็นระบบและชัดเจน

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า การจัดองค์กรบริหารงานในสหวิทยาเขตต้องมีความ ครอบคลุมภาระงานที่กำหนดทุกด้าน ในแต่ละงานมีการพรณางานอย่างชัดเจนทั้งหน้าที่ที่ต้อง ปฏิบัติ ความรับผิดชอบในแต่ละงานโดยมีผู้รับผิดชอบครบทุกงาน

5. ด้านการจัดสรรทรัพยากร มีอุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ บริการโรงเรียน สาระสำคัญอันดับ แรก คือการจัดทำทะเบียนสื่อต่าง ๆ รองลงมาคือสำรวจความต้องการของแต่ละโรงเรียน ความ สำคัญน้อยที่สุดคือจัดสรรหมุนเวียนสื่อให้แก่โรงเรียนที่ขาดแคลน ทั้งนี้จะเป็นเพราะโรงเรียน แต่ละ โรงเรียนในสหวิทยาเขตมีทรัพยากรที่แตกต่างกันทั้งทรัพยากรบุคคล อาคารสถานที่ ตลอดจน สื่ออุปกรณ์ และงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ดังนั้นโรงเรียนที่ขาดแคลนจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือให้เกิดคุณภาพในการเรียนการสอน การบริหารจัดการ เพราะทุกโรงเรียนควรมีมาตรฐาน คุณภาพที่เท่าเทียมกัน จึงควรมีการจัดทำทะเบียนสื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ ของแต่ละโรงเรียนไว้และ สำรวจความต้องการของแต่ละโรงเรียนเพื่อหาแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรทุกด้านให้เพียงพอ ต่อความต้องการ จัดหาแหล่งงบประมาณจากภายนอกหรือเอกชนมาสนับสนุนโรงเรียนที่ขาด

แคลนหรือมีความจำเป็นเร่งด่วน ส่วนโรงเรียนที่มีความพร้อมควรให้ความช่วยเหลือโรงเรียนที่ขาดแคลนให้เต็มศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธน จุลโมกซ์ (2526) ที่พบว่าปัญหาของผู้บริหาร โรงเรียนในแต่ละจังหวัดส่วนมากมีปัญหาใกล้เคียงกันในเรื่องงบประมาณ และเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ 2542 : 26 – 28) ได้ระบุไว้ในหมวด 7 มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยกำกับและประสานให้สถาบันที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และพัฒนาบุคลากรประจำอย่างต่อเนื่อง รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ในการจัดสรรทรัพยากรทุกด้านควรมีการประชุมปรึกษา ร่วมกันเพื่อหาแนวทางดูแลช่วยเหลือโรงเรียนที่ขาดแคลน หรือโรงเรียนที่มีความจำเป็นเร่งด่วน จริง ๆ ไม่ควรใช้วิธีแบ่งสรรงบประมาณตามจำนวนนักเรียนหรือตามขนาดของโรงเรียน เพราะโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่จำนวนนักเรียนมากจะมีความพร้อมในด้านงบประมาณและด้านต่างๆ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนน้อย

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยเรื่องการเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสหวิทยาเขต ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสหวิทยาเขตในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อเป็นการสร้างสรรค์ต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและนักเรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. ด้านการวางแผน ควรให้ผู้บริหารทุกโรงเรียนในสหวิทยาเขตมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและจัดทำแผนปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องกับพันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนในสหวิทยาเขต
2. ด้านการตัดสินใจ ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญและร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นเพื่อร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ หาแนวทางในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ด้านการจัดองค์กร ควรมีการจัดองค์กรบริหารงานให้ครอบคลุมภาระงาน แนวทางพัฒนางานมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละงานให้ชัดเจนและจัดผู้รับผิดชอบงานครบทุกงานตามความรู้ ความสามารถของบุคคล
4. ด้านการจัดสรรทรัพยากร ผู้บริหารทุกโรงเรียนควรร่วมประชุมปรึกษาในการจัดสรรทรัพยากรทุกด้าน โดยเน้นช่วยเหลือโรงเรียนที่ขาดแคลนหรือมีความจำเป็นเร่งด่วนแทนการจัดสรรตามจำนวนนักเรียนหรือขนาดของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเพื่อหารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1
2. ควรมีการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์